

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Företagsekonomiska institutionen

Identifiering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv

- En kvantitativ studie av företag inom EES

Kandidatuppsats
Externredovisning
Höstterminen 2014

Handledare: Jan Marton
Markus Rudin

Författare: Daniel Carlsson
André Pettersson

Förord

Författarna vill tacka handledare och opponenter för konstruktiv kritik.

Daniel Carlsson

2015-01-08

André Pettersson

Innehållsförteckning

1. Introduktion	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Problemdiskussion.....	5
1.3 Problemformulering.....	6
1.4 Syfte	6
1.5 Avgränsningar	6
1.6 Uppsatsens disposition	7
2. Studiens underlag och hypotesutveckling	8
2.1 Tidigare forskning.....	8
2.2 Redovisningsval.....	9
2.3 Regelverk.....	10
2.4 Rapporter	12
3. Metod.....	13
3.1 Forskningsmetod	13
3.2 Urval och antaganden	13
3.3 Modeller	15
3.4 Beroende variabel	15
3.5 Oberoende variabler.....	16
3.6 Studiens kvalitet.....	16
4. Resultat, hypotesprövning och analys	19
4.1 Andel identifierade immateriella tillgångar 2006-2013.....	19
4.2 Regressionsanalyser och hypotesprövning.....	22
5. Slutsatser	27
5.1 Studiens bidrag och förslag till fortsatta studier.....	28
6. Referenser	30
Bilagor	31
Tabeller och figurer.....	31
Formler	31
Länder vars noterade företag ingår i undersökningen.....	31
Tester för olika nivåer på återförda avskrivningar	32

Förkortningar

EES – Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
ESMA - European Securities and Markets Authority
EU – Europeiska unionen
IAS – International Accounting Standards
IASB – International Accounting Standards Board
IFRS – International Financial Reporting Standards

Sammanfattning

Den här uppsatsen utgörs av en kvantitativ studie om identifiering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. Populationen som undersökts är förvärv gjorda av företag som var noterade på börser i EES medlemsländer mellan 2006-2013. Syftet är att undersöka hur stor andel immateriella tillgångar skilt från goodwill som identifieras vid förvärv och om det finns ett samband mellan andelen och företagets storlek och soliditet samt hur utvecklingen sett ut under den studerade perioden.

Immateriella tillgångar har fått en allt större betydelse för företag och utgör ofta en betydande del av balansräkningen och är därmed viktig att beakta vid rörelseförvärv. Målet är att ge användarna av informationen en relevant och rättvisande bild av transaktionen.

IASB införde 2005 en ny standard, IFRS 3 rörelseförvärv. En av förändringarna var striktare krav på att identifiera immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. Bakgrunden till det var att man ansåg att stora restposter, goodwill, uppkom vid förvärv. Goodwill får inte skrivas av och påverkar således inte resultatet negativt.

Uppsatsen utgår från underlag hämtat ur Pernilla Rehnbergs doktorsavhandling från 2012 samt annan forskning inom området. Grundtanken är att företags redovisningsval gällande identifiering av immateriella tillgångar påverkas av tredje part där storlek antas som proxyvariabel och av kreditgivare där soliditet antas som proxyvariabel. Dessa användes för att utarbeta hypoteser som ska testa om förhållandena stämmer.

Den data som behövdes för att besvara uppsatsens frågeställning hämtades ur Worldscope med hjälp av gränssnittet Datastream. Observationerna filterades och de som inte innehöll fullständig information eliminerades. Till slut identifierades 8277 rörelseförvärv som analyserats med enkla regressionsanalyser för att pröva de formulerade hypoteserna.

Den genomsnittliga andelen identifierade immateriella tillgångar vid 8277 förvärv gjorda av företag inom EES mellan 2006-2013 var 51,6 % av förvärvade immateriella tillgångar.

Den här studien fann att det finns statistiskt signifikanta samband mellan andelen identifierade immateriella tillgångar vid rörelseförvärv och företagets storlek respektive soliditet. Ett företag med stora tillgångar redovisar en större andel immateriella tillgångar. Detsamma gäller för företag med låg soliditet.

Studiens resultat överensstämmer med tidigare forskning inom samma område.

Nyckelord: identifiering av immateriella tillgångar, rörelseförvärv, redovisningsval, IFRS 3, EES, goodwill

---

1. Introduktion

I introduktionen motiveras uppsatsen med en beskrivande bakgrund som följs av en diskussion kring de huvudsakliga frågor och problem den ämnar besvara.

Kapitlet avslutas med uppsatsens syfte, de avgränsningar som gjorts samt uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Betydelsen av immateriella tillgångar för företags resultatutveckling har allteftersom marknaden utvecklats sedan industrialismens början blivit större. Konkurrensfördelar som varumärke och teknologi är därför viktiga parametrar för att kunna värdera och jämföra företag för potentiella investerare. Företagen behöver alltså detaljerat redovisa dessa tillgångar för att marknaden ska kunna använda informationen på ett korrekt sätt (Rehnberg, 2012).

Immateriella tillgångar utgör även en allt större post i balansräkningen vid förvärvsanalyser och en av anledningarna till att IASB 2004 ersatte IAS 22 med IFRS 3 (började gälla 2005) var att man ansåg att goodwillposterna som uppkom vid rörelseförvärv blev för stora. En ändring i den nya standarden var därför att immateriella tillgångar i större utsträckning än tidigare ska identifieras vid rörelseförvärv.

IFRS är principbaserat och ger de redovisande företagen stor valfrihet och möjlighet att göra egna bedömningar och värderingar vid förvärvskalkylering. Målet är ett ge användarna av informationen en relevant och rättvisande bild av transaktionen. Dock kan redovisare på grund av detta manipulera ett företags resultat genom att allokera en stor andel av övervärdet vid förvärv till goodwill. Då goodwill inte skrivs av slipper företaget årliga avskrivningar som belastar resultatet (Rehnberg, 2012).

1.2 Problemdiskussion

Nedskrivning av goodwill enligt IFRS 3 har flitigt diskuterats av forskare sedan standarden infördes men de ökade kraven på identifiering av immateriella tillgångar vid förvärv är inte lika debatterade. Om identifieringen av immateriella tillgångar vid förvärv görs korrekt enligt IFRS 3 ska endast en relativt liten goodwillpost uppstå då posten i sig inte ger någon information till marknaden. Enligt en rapport från ESMA (2014) finns det brister i tillämpningen av IFRS 3 och stora goodwillposter uppstår i balansräkningen hos företag som förvärfvar andra företag på grund av brister i identifieringen av immateriella tillgångar. Enligt en studie av Ott och Guenther (2010) utgör goodwill i genomsnitt 48,9 % av övervärdet vid 632 förvärv gjorda av europeiska företag som redovisar enligt IFRS mellan 2005-2008. Glaum och Wyrwa (2011) rapporterar en motsvarande siffra på 61,5 % gällande förvärv gjorda av 322 stora europeiska företag.

Pernilla Rehnbergs avhandling (2012) undersöker andelen identifierade immateriella tillgångar vid en rad rörelseförvärv gjorda av företag noterade på

OMXS och testar olika variablers påverkan på andelen. Som förslag till fortsatt forskning ges att genomföra en liknande undersökning på fler observationer på en större geografisk marknad. I denna uppsats kommer samma typ av tester att genomföras på företag inom EES som redovisar enligt IFRS istället för på endast svenska. Fokus kommer att ligga på att undersöka hur stor del av betalda övervärden som allokeras till identifierade immateriella tillgångar vid förvärv och om företag låter sig påverkas av tredje part och kreditgivare. Stora företag och företag med en hög andel extern finansiering har enligt Rehnbergs forskning större benägenhet att redovisa immateriella tillgångar skilt från goodwill. Den här studien ämnar undersöka om den slutsatsen även gäller på en större population.

Dessutom ska uppsatsen undersöka om IFRS 3 fungerar som princip. Har de striktare reglerna gjort att andelen redovisade identifierade immateriella tillgångar ökat sedan införandet av IFRS 3?

Rehnbergs avhandling (2012) kommer att fungera som referenspunkt i denna studie, delar av hennes modeller och antaganden kommer att prövas i en mer omfattande kvantitativ undersökning och slutligen kommer hennes resultat att jämföras med den här uppsatsens.

1.3 Problemformulering

- Hur stor andel av övervärden vid företagsförvärv gjorda av företag inom EES (som redovisar enligt IFRS) efter införandet av IFRS 3 utgörs av identifierade immateriella tillgångar? Korrelerar data i Rehnbergs avhandling med en större population? Har andelen redovisade identifierade immateriella tillgångar ökat sedan införandet av IFRS 3?
- Hur påverkar ett företags storlek och belåningsgrad de redovisningsval som görs med avseende på andelen identifierade immateriella tillgångar? Förändras det förhållandet mellan de undersökta åren?

1.4 Syfte

Syftet är att undersöka företag i länder inom EES som redovisar enligt IFRS och identifiera hur stor andel av betalda övervärden vid rörelseförvärv som allokeras till immateriella tillgångar och hur soliditet och förvärvande företags storlek påverkar. Studien har även för avsikt att undersöka hur eventuella samband och resultat förändras under åren. Sedan relateras den här studiens resultat till tidigare forskning.

1.5 Avgränsningar

Studien undersöker rörelseförvärv (observationer) gjorda av företag som är noterade på börser inom EES och som redovisar enligt IFRS och alltså omfattas

---

av de mer strikta principerna gällande identifiering av immateriella tillgångar som införandet av IFRS 3 innebar. Uppsatsen omfattar förvärv gjorda mellan 2006 och det senaste året med tillgänglig information, 2013. På grund av studiens ringa omfattning har en bedömning gjorts att fokusera på att undersöka hur variablerna belåningsgrad och storlek påverkar de redovisningsval företag gör och hur dessa korrelerar med andelen identifierade immateriella tillgångar vid förvärv.

1.6 Uppsatsens disposition

Uppsatsen är disponerad enligt följande;

Introduktion→Studiens underlag och hypotesutveckling→Metod→Resultat, hypotesprövning och analys→Slutsatser

---

2. Studiens underlag och hypotesutveckling

Studiens underlag och hypotesutveckling inleds med sammanfattningar av tidigare forskning som relaterar till uppsatsens ansats.

Sedan följer en beskrivning av de specifika teorier vilka den här studien bygger på och hypoteser som ska appliceras på resultatet för att besvara den inledande frågeställningen utvecklas. Kapitlet avslutas med en sammanfattning av definitioner och förklaringar av nyckelbegrepp, brukligt regelverk och en aktuell rapport publicerad av ESMA.

2.1 Tidigare forskning

2.1.1 "Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering", Rehnberg, 2012.

Pernilla Rehnberg publicerade 2012 avhandlingen "Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering" där förvärv gjorda av noterade företag på OMXS mellan 2005-2007 undersöks. Andelen identifierade immateriella tillgångar och eventuella variabler som påverkar redovisningen av dem studeras. Rehnberg testar hur andelen identifierade immateriella tillgångar vid förvärv påverkas av redovisningsval och hur det i sin tur styr redovisningens relevans.

De redovisningsval ett företag gör i samband med en förvärvsanalys kan kopplas till en rad olika motiv som påverkar dem; företagets relation till tredje part (till exempel allmänhet, stat och myndigheter), att påverka relationen med kreditgivare (upprätthålla goda krediter) och att vilja påverka investerare och marknaden (till exempel aktiens värde). Stora företag antas vara mer påverkade av tredje part (exempelvis granskade i större utsträckning än mindre företag) och på grund av det redovisa en större andel immateriella tillgångar vid förvärv. Samma antagande gäller högt belånade företag. Rehnberg visar att dessa hypoteser stämmer med hjälp av regressionsanalyser och andra statistiska tester. Att större företag i högre grad redovisar immateriella tillgångar vid förvärv än mindre företag är ett redovisningsval som leder till större relevans och tillförlitlighet i redovisningen och underlättar för användarna av informationen. Detsamma gäller högt belånade företag där påtryckningar och granskningar från kreditgivare leder till mer detaljerad redovisning.

Den slutsats Rehnberg drar som är mest intressant för en komparativ studie med den här uppsatsen är att i de flesta förvärvskalkyler identifieras en andel immateriella tillgångar som understiger 40 % av de totala immateriella tillgångarna i företagsförvärvet, vilket enligt Rehnberg tyder på att införandet av IFRS 3 inte fått önskad effekt. Att en del företag faktiskt redovisar en stor andel identifierade immateriella tillgångar verkar snarare bero på yttre faktors påverkan (tredje part, kreditgivare) än på att normgivarens striktare principer har fått effekt.

Rehnberg noterar en ökad andel identifierade immateriella tillgångar vid förvärv från det att standarden började gälla 2005 till 2007, sista året i hennes

---

undersökning. Dock påpekar hon att resultatet av hennes test inte är signifikant och att slutsatsen därför inte går att belägga med statistiskt underlag.

2.1.2 "Making Acquisitions Transparent: Goodwill Accounting in Times of Crisis", Glaum & Wyrwa, 2011.

Glaum och Wyrwa rapporterar en genomsnittlig andel goodwill på 61,5 % av betalda övervärden vid 250 förvärv gjorda av 322 stora europeiska företag 2009. De noterar även en nedgång i antal förvärv under krisåret 2009 jämfört med 2005 och 2007. Andelen goodwill i förhållande till immateriella tillgångar som uppkommer vid förvärv minskar också jämfört med 2005 och 2007 vilket kan tänkas bero på att de betalda övervärdena var lägre 2009 än tidigare.

2.2 Redovisningsval

2.2.1 Relation till tredje part

Ett företags finansiella rapporter är främst avsedda för externa intressenter. Målgruppen för redovisningen påverkar företaget att göra olika redovisningsval. Kreditgivare och investerare är de viktigaste. Leverantörer, konkurrenter och fackföreningar är andra exempel på intressenter i företagets omgivning som påverkar redovisningen. Begreppet intressenter kan dock ha en vidare definition där alla som på något sätt påverkar eller påverkas av företaget räknas in. Denna samverkan kallas för relation till tredje part. Företagets storlek används ofta som proxyvariabel för att mäta graden av exponering mot tredje part, då det finns ett allmänt accepterat samband att större företag exponeras mer mot tredje part. Kausaliteten är dock tidigare forskning oense om. Relationen benämns ofta som politiska kostnader (Rehnberg 2012). Det finns mer information om de största företagen och deras agerande påverkar allmänheten i större utsträckning. Ökad exponering leder enligt Rehnberg (2012) till högre politiska kostnader. Att stora företag redovisar en större andel immateriella tillgångar kan även förklaras med mer kunskap och bättre resurser rent redovisningsmässigt. Hypotesen som ska prövas för att studera ovan beskrivna samband är följande:

H₁: Större företag redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar vid förvärv än mindre företag.

2.2.2 Relation till kreditgivare

För bolag med stora skulder i förhållande till eget riskkapital utgör banker och andra finansiärer betydelsefulla mottagare av den externa redovisningen. Det är vanligt att parterna upprättar så kallade skuldkonventioner, vilket innebär att ett kontrakt upprättas som specificerar de acceptabla värdena på olika nyckeltal (Rehnberg, 2012). När företagen förbinder sig att leverera resultat inom vissa överenskomna intervall finns det anledning att misstänka att detta påverkar deras redovisning.

Goodwill är den tillgång som klassas som minst likvid. När balansräkningsrelaterade kovenanter beräknas exkluderas ofta goodwillvärdet vilket leder till att företag med stora goodwillposter får då sämre villkor. Bolag med hög extern finansiering tjänar därför på att identifiera de immateriella tillgångarna för att öka det relevanta värdet på balansräkningen (Rehnberg, 2012).

Uppsatsen kommer att använda soliditet (eget kapital/totalt kapital) som proxyvariabel för att undersöka om det finns ett samband mellan de undersökta företagens soliditet och i vilken utsträckning de identifierar immateriella tillgångar vid förvärv. Hypotesen som ska prövas är om företag med en lägre soliditet redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar.

H₂: Företag med lägre soliditet redovisar en större andel immateriella tillgångar vid förvärv än företag med högre soliditet.

2.2.3 Relevans och redovisningsval

Rehnberg (2012) tydliggör kopplingen mellan andelen immateriella tillgångar ett företag identifierar vid förvärv och relevansen av informationen till användarna. En hög andel identifierade immateriella tillgångar innebär mer detaljerad information vilket är bra när till exempel investerare och andra intressenter ska ta beslut baserat på ett företags redovisning och är ett av syftena bakom införandet av IFRS 3.

2.3 Regelverk

2.3.1 IFRS 3 - Rörelseförvärv (IASB, standard utgiven 2004)

2004 ersatte IASB sin gamla standard IAS 22 med IFRS 3 Rörelseförvärv. Den nya standarden innebär striktare krav på en mer detaljerad allokering av förvärvade tillgångar, vilket i sin tur ökar kraven på att identifiera och värdera immateriella tillgångar (IASB, 2008).

Alla noterade företag inom EES ska följa IFRS 3 vid rörelseförvärv. Den gör gällande att alla förvärvade tillgångar och skulder ska värderas till verkligt värde i en förvärvsanalys (Purchase Price Allocation) vid anskaffningstidpunkten. Detta gäller även immateriella tillgångar om de uppfyller tillgångsdefinitionen i IFRS föreställningsram och kriterierna i IAS 38.

2.3.2 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är de icke-fysiska tillgångar som ett företag har kontroll över. IAS 38:s definition av en immateriell tillgång är "en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form" (IASB, 2008). Vanliga exempel är varumärke, patent, kundregister, affärsmodeller och programvara.

En resurs måste uppfylla IFRS föreställningsrams tillgångsdefinition, "en tillgång är en resurs som ett företag har kontroll över till följd av inträffade händelser samt som förväntas ge företaget ekonomiska fördelar i framtiden" (IASB, 2010), samt ovan nämnda kriterier från IAS 38 och vara separerbar och säljbar för att kunna redovisas som en immateriell tillgång. Dessutom ska den kunna hänföras ett tillförlitligt anskaffningsvärde.

I den här uppsatsen fokuseras på immateriella tillgångar som anskaffats genom förvärv vilket innebär att de värderas till verkligt värde vid anskaffningstidpunkten genom en förvärvsanalys.

2.3.3 Förvärvsanalys

När ett rörelseförvärv sker upprättar det köpande företaget en förvärvsanalys där man allokerar anskaffningsvärdet på förvärvade tillgångar och skulder och värderar dem till marknadsvärde. Goodwill utgör vid förvärv en restpost av de immateriella tillgångar som inte allokerats till en specifik tillgång (Rehnberg, 2012).

IFRS 3 medförde striktare principer om en ökad identifiering av immateriella tillgångar i samband med förvärvsanalyser.

2.3.4 Goodwill

IFRS 3 definierar goodwill som "en betalning för förväntade framtida ekonomiska fördelar som inte går att enskilt identifiera och inte heller att redovisa separat". Goodwill får endast tas upp i balansräkningen i samband med förvärv (Marton et al, 2013) och uppstår som ovan nämnt om det återstår övervärde efter tillgångsallokering vid ett rörelseförvärv.

En immateriell tillgång kan på grund av dess karaktär (kan öka och minska i värde över tid, flera kan bruka den samtidigt, icke-fysisk) vara svårare att identifiera och värdera än en materiell tillgång. Förvärvsanalyser riskerar därför att slentrianmässigt innehålla en stor goodwillpost istället för specifika immateriella tillgångar med ett identifierat värde. IFRS 3 har som sagt som princip att förvärvaren noga ska identifiera immateriella tillgångar och de synergieffekter de bidrar med. Redovisarens uppgift är alltså att se till att de förvärvade immateriella tillgångarna identifieras och hänförs ett värde och att goodwillposten således minimeras.

Avsaknad av befintlig praxis gällande identifiering av immateriella tillgångar efter införandet av IFRS 3 utgör ytterligare en svårighet och kan i kombination med de vaga principbaserade reglerna skapa oklarheter och praktiska problem vid tillämpningen (Rehnberg, 2012).

Immateriella tillgångar med obestämd livslängd som goodwill får enligt IFRS ej skrivas av. De nedskrivningsprövas istället årligen.

2.4 Rapporter

2.4.1 "Review on the application of accounting requirements for business combinations in IFRS financial statements".

European Securities and Markets Authority (ESMA), 2014.

ESMA publicerade i juni 2014 en lägesrapport om tillämpningen av IFRS 3 vid 56 rörelseförvärv inom EU gjorda 2012. I rapporten konstaterades att 86 % av betalda övervärden i samband med förvärv gjorda av den undersökta populationen innehåller goodwill, som i genomsnitt står för 54 % av betalda övervärden (ESMA, 2014).

Goodwill utgör 45 % av totala immateriella tillgångar i populationen men fungerar ofta som en slags restpost för att förenkla förvärvsanalysen. ESMA uppmanar de som upprättar förvärvsanalyser att identifiera och i detalj precisera och värdera immateriella tillgångar snarare än att klumpa ihop dem till en diffus goodwillpost (ESMA, 2014).

---

3. Metod

I följande kapitel beskrivs författarnas tillvägagångssätt, vilka urval och antaganden som gjorts och vilka modeller som ska användas samt definitioner av dem. Det avslutas med kommentarer kring studiens kvalitet.

3.1 Forskningsmetod

För att besvara studiens grundläggande frågeställning undersöks en stor geografisk marknad för att urskilja andelen identifierade immateriella tillgångar vid rörelseförvärv vilket kräver en analys av ett stort antal observationer. Därför är det nödvändigt att genomföra en kvantitativ studie. Målet är att hitta statistiskt signifikanta resultat som är kvantifierbara och kan relateras till tidigare forskning.

Undersökningsmetodiken, modeller och hypoteser baseras på Rehnbergs forskning men inkluderar ett större antal observationer. Det blir främst en form av teoriprövning där hennes förslag till en studie på ett större antal observationer genomförs.

Uppsatsens underlag utgörs av sekundärdata ur databasen Worldscope med hjälp av gränssnittet Datastream som tillhandahålls av Thomson Reuters.

3.2 Urval och antaganden

Då studien ska undersöka andelen identifierade immateriella tillgångar vid rörelseförvärv efter införandet av IFRS 3 bestämdes populationen till företag i EES som redovisar enligt IFRS. Alla medlemsländer i EES följer IFRS standarder. Med undantag för Liechtenstein som inte har någon egen börs är det alltså alla EU-länder samt Norge och Island. Kroatien blev medlemmar 2014 och ingår inte i urvalet. De länder som blivit medlemmar i EES mellan 2005-2013 (Bulgarien och Rumänien) ingår sannolikt inte i studien då vi filtrerade efter komplett information (EFTA, 2014).

Totalt rör det sig om noterade företag i 30 europeiska länder. Standarden IFRS 3 började gälla 2005-01-01, startdatum för undersökningen är dock 2006-01-01. Det senaste redovisningsåret som det finns årsredovisningar för är 2013 varvid det utgör slutdatum.

Datainsamlingstekniken för att urskilja ett rörelseförvärv (observationerna) har gjorts med utgångspunkt i följande antaganden – en ökning av goodwill i ett företags balansräkning endast uppstår i samband med rörelseförvärv och att alla immateriella tillgångar fransett goodwill har tagits upp i balansräkningen i samband med rörelseförvärv.

För att beräkna andelen identifierade immateriella tillgångar subtraheras ökningen av immateriella tillgångar mellan två år (exempelvis utgående balans

---

2006- utgående balans 2005) med goodwillökningen och divideras med ökning immateriella tillgångar (som inkluderar goodwill). De företag vars goodwillposter ökat mellan två år antas ha gjort rörelseförvärv. Ökningen har sedan jämförts med ökningen i immateriella tillgångar för att urskilja andelen identifierade immateriella tillgångar.

Givetvis kan ett företag ha gjort flera förvärv under samma år, något som inte är möjligt att urskilja med bakgrund av de antaganden som krävdes för att samla in data. Ökningar i posten goodwill mellan två år antas fortsättningsvis i uppsatsen utgöra ett förvärv även om det i praktiken kan vara flera förvärv gjorda under ett år av samma företag.

Avskrivningstakten på de immateriella tillgångarna påverkar skillnaden mellan utgående och ingående balans och då uppgifter om avskrivning av immateriella tillgångar saknades i en stor andel av de observerade företagen skulle en sådan variabel drastiskt minska urvalet. De företag där information fanns att tillgå hade en genomsnittlig avskrivning på immateriella tillgångar på 21,5 %. Med hjälp av det tvärsnittet gjordes bedömningen att det var lämpligt att schablonmässigt anta en avskrivning om 21,5 % per år och återföra avskrivningen till posten ingående balans immateriella tillgångar fransett goodwill för varje år. När storleken på avskrivningen beräknades användes den ingående balansen på immateriella tillgångar, exklusive goodwillposten. 2005 års värden användes alltså för att beräkna avskrivningen för år 2006.

För att få ett bättre perspektiv och bekräfta omfattningen av hur det uppskattade värdet på avskrivningar påverkar undersökningens resultat har statistiska tester även genomförts med 11,5%, 16,5%, 26,5% och 31,5%. Detta har gjorts för att se om eventuell signifikans fortfarande gäller vid alternativ avskrivningstakt. Efter att testerna genomförts noterades att andel återförda avskrivningar inte nämnvärt påverkade signifikansen i regressionsanalyserna.

Efter att information om samtliga tillgängliga noterade företag inom EES hämtats från Datastream och redovisningsdata hämtats i Worldscope eliminerades de företag som inte redovisade fullständig data för samtliga år och variabler i undersökningen. De variabler som filtrerades efter var totala tillgångar, soliditet, goodwill och totala immateriella tillgångar.

Företag som har negativ soliditet eller värden som överstiger 100 % har eliminerats för att inte påverka undersökningen med falska värden.

Varje år i undersökningen har ett antal observationer (förvärv) gjorts. De urskiljs med ovan nämnda metod och endast de företag som genomfört förvärv under det valda året tas med. Samma urskiljningsprocess görs för varje år i undersökningsintervallet och resulterar i en stor mängd observationer där varje indikerar att förvärv har skett. Baserat på dessa beräknas andelen identifierade immateriella tillgångar vid förvärv.

3.3 Modeller

Hur man ska använda statistiska modeller för att identifiera samband mellan företeelser är ett omfattande forskningsområde inom redovisningsval (Rehnberg 2012). Studiens frågeställning lämpar sig väl för att göra den här typen av jämförelse varför regressionsanalyser med två oberoende variabler kommer att genomföras. Andelen identifierade immateriella tillgångar kommer att utgöra den beroende variabeln.

3.3.1 Regressionsanalyser

När ett samband mellan undersökningsvariabler och en eller flera förklarande variabler ska kontrolleras är regressionsanalys en användbar metod. Den data som ska studeras i uppsatsen lämpar sig väl för att analyseras med enkla regressionsanalyser då studien ska undersöka hur stor del de två oberoende variablerna (X) förklarar graden av identifiering av immateriella tillgångar (Y). Den enkla regressionsanalysen visar korrelationen mellan den beroende variabeln och en oberoende variabel. Det adderar viktig information till undersökningen att ta reda på i vilken utsträckning de olika oberoende variablerna korrelerar med den beroende variabeln separat.

Den enkla regressionens ekvation

$$Y = a + \beta_1 X + \varepsilon$$

Variabel	β	σ	R Square	t	sig.
Oberoende	Koefficient	Standardfel	Förklaringsgrad	β / σ	signifikans

3.3.2 Kruskal Wallis-test

För att urskilja om det finns en signifikant skillnad i genomsnittlig andel identifierade immateriella tillgångar mellan åren ska ett Kruskal Wallis-test genomföras. Nollhypotesen är att det inte är någon skillnad i medelvärden för andel identifierade immateriella tillgångar mellan åren som ingår i studien.

Kruskal Wallis är ett icke-parametriskt test som rangordnar alla observationer i två eller fler undersökta populationer och analyserar variansen hos en faktor. En förkastad nollhypotes innebär att minst en av populationerna skiljer sig från en annan (Rehnberg, 2012).

Kruskal Wallis antar inte normalfördelade populationer på samma sätt som ett ANOVA-test.

3.4 Beroende variabel

Den beroende variabeln i undersökningen utgörs av andelen identifierade immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. Den definieras enligt följande

---

ekvation; (ökning immateriella tillgångar-ökning goodwill)/ökning immateriella tillgångar och presenteras i procentenheter.

Den beroende variabeln har inte manipulerats då det finns ett värde i att inkludera alla andelar identifierade immateriella tillgångar då de speglar verkligheten.

3.5 Oberoende variabler

3.5.1 Storlek på företag

Den oberoende variabeln storlek på företag är kontinuerlig och inte normalfördelad kring ett medelvärde. Därför riskerar det att vid mätning av variabeln att uppkomma störande extremvärden. För att styra dessa mot medelvärdet tas den naturliga logaritmen av variabeln vilket gör att extremvärden "trycks ihop" mot medelvärdet. Efter logaritmeringen fanns det inte anledning att ytterligare manipulera variabeln genom så kallad "winsorizing" eller att trimma extremvärden.

Uppsatsen kommer att undersöka huruvida antagandet om att större bolag behöver ta mer hänsyn till hur de uppfattas påverkar deras redovisningsval beträffande identifieringen av immateriella tillgångar.

Undersökningen utgår från hypotesen att företag med stora totala tillgångar redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar. Den statistiska jämförelsen kommer att göras med hjälp av en enkel regressionsanalys för att se hur stor del av variationen i andelen identifierade immateriella tillgångar vid förvärv som förklaras av det förvärvande företagens totala tillgångar. Definitionen av den oberoende variabeln som används är alltså en koncerns totala tillgångar under året förvärvet skedde.

3.5.2 Soliditet

Den oberoende variabeln soliditet är en kontinuerlig variabel som kan anta värden enligt kvotskalan 0-100 %. Få störande extremvärden gör att den passerar skevhetstester.

Den andra hypotesen som ska prövas är om företag med en lägre soliditet redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar skilt från goodwill. Testet kommer att göras med en enkel regressionsanalys där andelen identifierade immateriella tillgångar utgör den beroende variabeln och soliditet den oberoende variabeln. Definitionen för den oberoende variabeln är en koncerns eget kapital/totala tillgångar det år som förvärvet skedde.

3.6 Studiens kvalitet

För att besvara studiens frågeställning och uppfylla dess syfte har proxyvariabler använts för att representera de motiv som ska undersökas. Detta innebär en viss

---

risk för felbedömningar av studiens resultat. I den här studien används till exempel ett företags storlek som proxyvariabel för påverkan från tredje part. Den variabeln kan omöjligt på egen hand bidra med en heltäckande representation av tredje parts påverkan på ett företags redovisning av immateriella tillgångar. Inte heller kan storleks påverkan helt tillskrivas inflytande från tredje part. För att möjliggöra den här typen av kvantitativa studier måste dock sådana antaganden göras men också beaktas när resultaten analyseras. De antaganden, proxyvariabler och modeller som använts har stöd i tidigare forskning.

Att finna orsakssamband mellan den beroende variabeln och ett fåtal oberoende variabler är väldigt svårt då det ligger i sakens natur att företag på en stor marknad påverkas av en mängd olika variabler. Användning av fler oberoende variabler skulle kunna ge större möjlighet att hitta definitiva samband.

De resultat som presenteras i den här studien avseende andel identifierade immateriella tillgångar ska jämföras med tidigare forskning och därmed eventuellt antas vara möjlig att kvantifiera till nya undersökningar på företag med samma förutsättningar.

Det stora antalet observationer (8277 förvärv) mellan 2006-2013 efter att IFRS 3 infördes torde resultera i pålitliga resultat. På grund av missförstånd gällande ingående/utgående balans för immateriella tillgångar och goodwill när information hämtades i databaserna inkluderar uppsatsen inga förvärv gjorda under 2005. Tyvärr upptäcktes det här efter att data bearbetats och det fanns ingen tid att åtgärda misstaget.

För att minska risken för typ 1-fel (att felaktigt förkasta en sann nollhypotes) har signifikansnivån satts till 1 % för samtliga hypotestest. Om signifikansnivån i testerna understiger 0,01 konstateras med minst 99 % säkerhet att koefficienten inte är noll.

Studiens syfte är att studera alla förvärv som skett efter införandet av IFRS 3 och trots att förvärv där komplett data inte fanns tillgänglig har eliminerats representerar urvalet rimligtvis en tillräckligt stor andel av de förvärv som gjordes av företag inom EES som redovisar i enlighet med IFRS standarder mellan 2006-2013 för att kunna kvantifiera studiens resultat.

Eftersom det inte finns någon enhetlig valuta i EES skulle goodwillposter kunna öka eller minska på grund av valutakurspåverkan och "falska förvärv" riskerar att uppkomma.

Undersökningen har på grund av tidsbrist och avsaknad av lämplig information i databasen inte tagit hänsyn till företagens branschtillhörighet. Banker och försäkringsbolag ingår i studien vilket eventuellt kan påverka andelen identifierade immateriella tillgångar vid förvärv och sambandet med de oberoende variablerna. Deras verksamhet skiljer sig från de flesta andra branschers, till exempel har banker generellt väldigt låg soliditet.

Eventuella nedskrivningar av goodwill (även om sådana är ovanliga) riskerar att försvåra identifiering av förvärv om det innebär att goodwillposten inte ökar mellan två år.

Att ett stort antal olika länder ingår i undersökningen kan också påverka resultatet då olika länder har olika redovisningstradition som trots införandet av IFRS fortfarande kan influera tillämpningen av redovisningsnormerna.

Elimineringsprocessen riskerar att medföra en viktning mot en större andel stora företag i populationen då de antas ha en mer utförlig redovisning och därmed har fler uppgifter representerade i databaserna. Stora företag gör rimligtvis fler förvärv och borde därför vara mer representerade i urvalet.

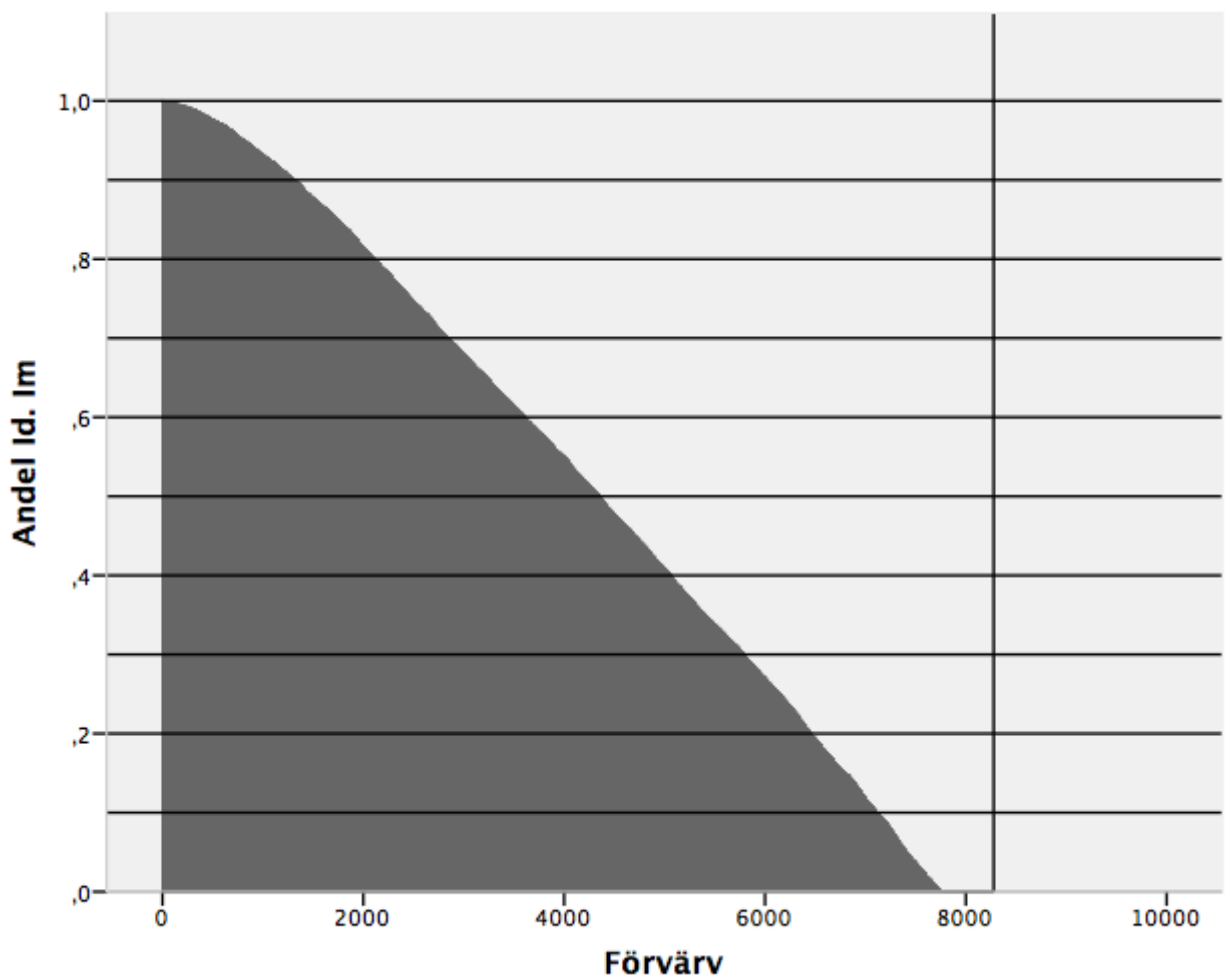
4. Resultat, hypotesprövning och analys

I kapitlet resultat, hypotesprövning och analys presenteras uppsatsens resultat och de tester och hypotesprövningar som gjorts relateras till tidigare forskning.

4.1 Andel identifierade immateriella tillgångar 2006-2013

Den skuggade delen av figur 1 nedan visar andelen identifierade immateriella tillgångar vid 8277 förvärv gjorda av företag på noterade börser inom EES 2006-2013. Den icke-skuggade delen mellan 8277 på X-axeln och 1,0 på Y-axeln representerar den andel som hänförs till goodwill.

Figur 1

I tabell 1 nedan har förvärven delats upp i sju grupper efter andelen identifierade immateriella tillgångar, vid 561 förvärv redovisades 0 % identifierade immateriella tillgångar och så vidare.

Andel identifierade immateriella tillgångar	Antal förvärv
0%	561
1-20%	1282
21-40%	1401
41-60%	1449
61-80%	1509
81-99%	1900
100%	175
Totalt	8277

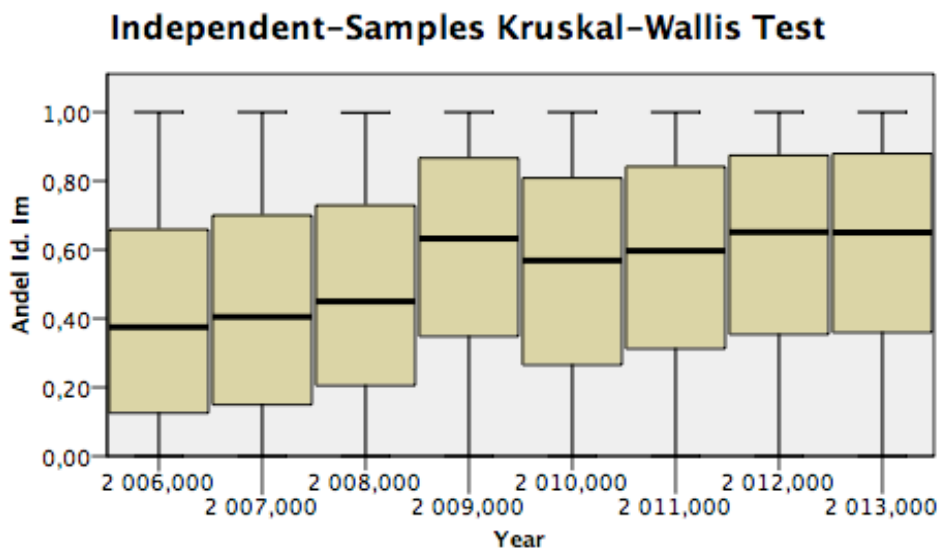
Tabell 1

Nedan redovisas genomsnittlig andel identifierade immateriella tillgångar per år mellan 2006-2013. En utveckling som kan urskiljas över åren är att andelen goodwill i relation till immateriella tillgångar minskar ju fler år som gått sedan implementeringen av IFRS 3 och dess striktare krav på mer specifik allokering av övervärden vid förvärv rekommenderades. Det överensstämmer med de resultat som Glaum & Wyrwa (2011) redovisar kring utvecklingen efter införandet av IFRS 3. Ett undantag i den annars ganska linjära ökningstrenden är 2009, då antalet förvärv drastiskt sjönk och andelen identifierade immateriella tillgångar steg från 47 % 2008 till 59 %.

År	Medelvärde	Antal förvärv	Std. avvikelse
2006	,408987	1229	,3144026
2007	,436042	1221	,3185369
2008	,469891	1027	,3004723
2009	,591805	633	,3044317
2010	,535235	1165	,3155725
2011	,565494	1193	,3102234
2012	,597646	951	,3112799
2013	,596905	858	,3139301
Totalt	,516000	8277	,3198245

Tabell 2

För att testa om skillnaden i medelvärde mellan åren var signifikant gjordes ett Kruskal Wallis-test vars resultat redovisas nedan.

Total N	8 277
Test Statistic	414,487
Degrees of Freedom	7
Asymptotic Sig. (2-sided test)	,000

1. The test statistic is adjusted for ties.

Figur 2

Testet visar att nollhypotesen kan förkastas, alltså är årens medelvärde inte likadana. Resultatet är signifikant.

Rehnberg (2012) noterar en lägre andel (under 40 % i de flesta fall) identifierade immateriella tillgångar i relation till totala immateriella tillgångar och en positiv utveckling som dock inte var signifikant. Hennes undersökning omfattade dock endast de första tre åren efter införandet av IFRS 3, vilket kan förklara varför standardens högre krav inte fått genomslag (den här studien har liknande resultat de första åren). Dessutom är det endast svenska företag, vilka

---

kan ha en redovisningstradition som skiljer sig från de andra europeiska länder den här studien omfattar.

4.2 Regressionsanalyser och hypotesprövning

Nedan följer ett antal regressionsanalyser. Den beroende variabeln är alltid andelen identifierande immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. De oberoende variablerna är den naturliga logaritmen av totala tillgångar eller den kalkylerade soliditeten.

4.2.1 Storlek som oberoende variabel

Variabel	β	σ	R Square	t	sig.
(Constant)	21,646	1,939		11,163	0,000
TotAssLn	2,195	0,14	0,029	15,7	0,000

Tabell 3

De studerade företagens totala tillgångar används som proxyvariabel för påverkan från tredje part. Från tabell 3 utläses att signifikansnivån är 0,000 (den exakta siffran är 9,3E-55) vilket innebär att risken för utfall i det tillåtna området trots att nollhypotesen är sann i princip är obefintlig. Detta leder i sin tur till att det med stor säkerhet kan fastslås att finns ett linjärt samband mellan den oberoende och den beroende variabeln. Det går även att utläsa av tabell 3 att det handlar om ett positivt samband. Större totala tillgångar innebär en större andel identifierade immateriella tillgångar. Gränsen för att acceptera hypotes 1 var en signifikans på 0,01.

H₁ accepteras, stora företag redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar vid förvärv än mindre företag.

R Square anger andelen förklarad variation med ett värde mellan 0 och 1. Ett högre värde innebär bättre förklaringskraft. I tabell 3 går det att utläsa ett R Square-värde på 0,029, vilket alltså innebär att 2,9 % av variationen i andelen identifierade immateriella tillgångar förklaras av totala tillgångar.

När Rehnberg (2012) undersöker om proxyvariabeln totala tillgångar påverkar andelen identifierade immateriella tillgångar delar hon in populationen i två grupper. Den ena gruppen består av förvärv gjorda av företag med totala tillgångar på mer än 10 000 Mkr (227st) och den andra av förvärv gjorda av bolag med mindre än 10 000 Mkr (99). Rehnberg genomför sedan ett Mann-Whitney-U-test där hon finner att det med en signifikansnivå på 0,02 går att belägga att de större företagen redovisar en högre andel identifierade immateriella tillgångar än de mindre. Detta stämmer väl överens med den här uppsatsens resultat. Rehnbergs samband gäller alltså även på en större mängd förvärv gjorda av europeiska företag.

4.2.2 Soliditet som oberoende variabel

Variabel	β	σ	R Square	t	sig.
(Constant)	53,569	0,82		65,332	0,000
CommonEq./Tot Ass	-0,048	0,018	0,001	-2,658	0,008

Tabell 4

Företagens soliditet, Common Equity/ Total Assets, utgör proxyvariabel för påverkan från kreditgivare. Tabell 4 visar att det finns ett samband mellan soliditet och andel identifierade immateriella tillgångar. Sannolikheten för att värden hamnar innanför det kritiska området trots att nollhypotesen gäller är 0,8 %. Det förutbestämda villkoret var 1%, varför hypotes 2 kan accepteras. De undersökta företagens soliditet påverkar alltså andel identifierade immateriella tillgångar.

H₂ accepteras, företag med lägre soliditet redovisar en större andel identifierade immateriella tillgångar vid förvärv än företag med högre soliditet.

Tabell 4 visar att det är ett negativt samband mellan den oberoende och beroende variabeln. Högre soliditet, det vill säga mer eget kapital i förhållande till totalt kapital, ger en lägre siffra för andelen identifierade immateriella tillgångar.

I tabell 4 framgår det att R Square-värdet är 0,001. Endast 0,1 % av variationen i andelen identifierade immateriella tillgångar förklaras alltså av soliditeten. Att ett så pass svagt samband kunnat beläggas med en tillfredsställande signifikans beror sannolikt på att undersökningen innehåller ett väl tilltaget antal observationer. Uppsatsens huvudsakliga syfte var dock att ta reda på ifall det fanns ett samband, vilket det gjorde, inte bedöma styrkan på det. Klart är dock att totala tillgångar har en starkare relation till andelen identifierade immateriella tillgångar än soliditet.

För att testa om proxyvariabeln soliditet har inverkan på andelen identifierade immateriella tillgångar genomför Rehnberg (2012) en enkel regressionsanalys med företagens soliditet som oberoende variabel. Testet visar att det finns ett negativt samband mellan soliditet och andelen identifierade immateriella tillgångar med en signifikansnivå på 0,02. Rehnberg accepterar alltså hypotesen att företag med en hög extern finansiering redovisar en större andel immateriella tillgångar skilt från goodwill. Detta samband gäller även för regressionsanalysen som genomförts i den här uppsatsen.

4.2.3 Enkla regressionsanalyser 2006-2013

Variabel	β	σ	R Square	t	sig.
(Constant)	34,96	6,098		5,733	0,000
TotAssLn2013	1,842	0,447	0,019	4,118	0,000
(Constant)	34,96	5,576		6,269	0,000
TotAssLn2012	1,817	0,402	0,021	4,521	0,000
(Constant)	24,474	4,947		4,9474	0,000
TotAssLn2011	2,348	0,356	0,035	6,59	0,000
(Constant)	17,058	4,95		3,446	0,001
TotAssLn2010	2,704	0,361	0,046	7,492	0,000
(Constant)	26,393	6,759		3,905	0,000
TotAssLn2009	2,272	0,461	0,037	4,928	0,000
(Constant)	26,192	5,511		4,752	0,000
TotAssLn2008	1,52	0,397	0,014	3,829	0,000
(Constant)	14,657	5,127		2,859	0,004
TotAssLn2007	2,13	0,371	0,026	5,735	0,000
(Constant)	10,386	4,774		2,176	0,030
TotAssLn2006	2,252	0,346	0,033	6,504	0,000
(Constant)	60,666	2,615		23,201	0,000
Sol2013	-0,021	0,053	0,000195	-0,409	0,683
(Constant)	63,063	2,496		25,27	0,000
Sol2012	-0,077	0,053	0,002195	-1,445	0,015
(Constant)	59,832	2,184		27,389	0,000
Sol2011	-0,076	0,046	0,002276	-1,648	0,100
(Constant)	60,185	2,151		27,983	0,000
Sol2010	-0,156	0,046	0,009996	-3,427	0,001
(Constant)	64,036	2,718		23,558	0,000
Sol2009	-0,128	0,064	0,006261	-1,994	0,047
(Constant)	49,474	2,147		23,041	0,000
Sol2008	-0,064	0,05	0,001611	-1,286	0,199
(Constant)	45,273	2,075		21,818	0,000
Sol2007	-0,042	0,047	0,000657	-0,895	0,371
(Constant)	43,382	2,043		21,232	0,000
Sol2006	-0,063	0,047	0,001488	-1,352	0,177

Tabell 5

Ovanstående tabell visar regressionsanalyser för åren 2006-2013. Den beroende variabeln är alltid andelen identifierade immateriella tillgångar och de oberoende variablerna är den naturliga logaritmen av totala tillgångar respektive de studerade företagens soliditet.

Separata regressionsanalyser för alla år har genomförts för att studera hur R Square förändras över tiden samt för att se om det finns tillfredsställande

---

signifikansnivåer även när observationerna delats upp per år. Beträffande R Square föreföll det intressant att se om påverkan från tredje part och kreditgivare fick högre förklaringsgrad med tiden. Värdena i tabell 5 visar dock att en sådan uppåtgående trend varken finns för totala tillgångar eller soliditet. Det finns alltså inget som tyder på att förklaringsgraden blir bättre eller sämre med tiden. Däremot finns det ett annat potentiellt samband mellan R Square-värdena för totala tillgångar och soliditet som förefaller intressant. Båda variablerna har sina högsta R Square-värden under 2010 och sina näst största värden under 2009. De årsvisa regressionsanalyserna med soliditet som oberoende variabel har dessutom markant högre R Square-värden under de två åren samt en acceptabel signifikansnivå (under övriga år är den otillräcklig). Regressionsanalyserna med totala tillgångar har tillfredställande signifikansnivåer för alla de undersökta åren och en något jämnare fördelning av R Square-värden.

Rehnberg (2012) har också genomfört analyser där förvärven hänförs till åren de ägt rum. Syftet med detta var att se om skillnaden som belagts uppstått direkt vid införandet av IFRS eller om den blivit tydlig först under senare år. Rehnberg gjorde tre separata Mann-Whitney U-test för variabeln totala tillgångar för åren 2005-2007. Gruppindelningen gick till på samma sätt som när hela populationen studerades. År 2005 undersöktes 19 förvärv gjorda av företag med totala tillgångar på mer än 10 000mkr och 57 med totala tillgångar på mindre än 10 000mkr. Testet gav en signifikans på 0,98, det gick alltså inte att belägga någon skillnad mellan stora och små företag. År 2006 innehöll testet 24 förvärv gjorda av stora företag och 71 gjorda av mindre. Detta år kunde det inte heller beläggas någon betydelsefull skillnad mellan populationerna, signifikansen uppgick till 0,41. Det sista året, 2007, innehöll 56 förvärv gjorda stora företag och 99 av små. Det här året fann Rehnberg tillfredställande skillnad mellan grupperna, testets signifikans blev 0,01. Rehnberg skriver att resultaten av de tre testen indikerar att skillnaden i förvärvskalkylering uppstått med tiden och inte infann sig direkt när den nya standarden infördes.

Anledningen till att antalet observationer i Rehnbergs tester för de enskilda åren så nitiskt redovisats är att en tänkbar förklaring till den totala bristen på signifikans under de två första åren skulle kunna vara det begränsade antalet observationer. Detta antagande stärks av att testen för enskilda år i den här uppsatsen visar en tydlig signifikans för alla år med totala tillgångar som oberoende variabel. Siffrorna som presenteras i tabell 5 tyder inte heller på att varken förklaringsgraden eller signifikansen blir bättre med åren.

Rehnberg (2012) uppräftar även enkla regressionsanalyser för de studerade åren med företagets soliditet som oberoende variabel och andelen immateriella tillgångar skilt från goodwill som beroende variabel. När åren testas separat föreligger inget linjärt samband. Signifikansen uppgår till 0,35 år 2007, 0,07 år 2006 och 0,19 år 2005. Antalet förvärv per år är rimligtvis de samma som i ovanstående text. I det här fallet ger dock inte ett större antal förvärv en bättre signifikans, vilket kan tyckas vara konstigt om det linjära sambandet är så tydligt för hela populationen. Motsvarande regressionsanalyser genomförda i den här uppsatsen har även de problem med att hitta tillfredsställande signifikans för de

---

enskilda åren, trots att ett linjärt negativt samband för hela populationen har en signifikansnivå på 0,08. Detta beror sannolikt på att de studerade företagens soliditet förklarar en väldigt liten del av variationen i andelen identifierade immateriella tillgångar varför en stor population krävs för att belägga sambandet med tillräcklig säkerhet. En låg men signifikant förklaringsgrad är en trolig förklaring till de otillfredsställande resultaten för de enskilda åren för såväl den här uppsatsen som Rehnbergs studie 2012.

---

5. Slutsatser

I följande kapitel besvaras uppsatsens grundläggande problemformulering och slutsatser kring resultatet i relation till tidigare forskning presenteras. Författarna reflekterar över studiens bidrag och ger förslag till fortsatt forskning.

Syftet med den här studien var att undersöka hur stor andel identifierade immateriella tillgångar som redovisas vid rörelseförvärv inom EES och att se vilken påverkan påtryckningar från tredje part respektive kreditgivare hade på den andelen. Uppsatsen ville även studera utvecklingen av andelen redovisade immateriella tillgångar över åren efter införandet av IFRS 3.

Den genomsnittliga andelen identifierade immateriella tillgångar vid rörelseförvärv gjorda av företag inom EES de första åren efter införandet av IFRS 3 som presenterats i den här uppsatsen överensstämmer relativt väl med Rehnbergs resultat. Genomsnittlig andel identifierade immateriella tillgångar åren 2006-2013 är 51,6 % och gick från 41 % vid studiens start till 59,7 % 2013.

Till skillnad från Rehnbergs avhandling (2012) ger alltså den här studien underlag för att konstatera att införandet av IFRS 3 verkar ha fått önskad effekt vad gäller striktare krav på en större andel redovisade identifierade immateriella tillgångar. IASBs intentioner med att förbättra relevansen i redovisningen verkar alltså ha uppnåtts. Utvecklingen har varit relativt linjär mellan 2006-2013 med undantag för krisåret 2009, då även betydligt färre rörelseförvärv genomfördes. Vid de förvärv som ändå gjordes noterades en stor ökning avseende identifierade immateriella tillgångar. En trolig förklaring till det är den tes Glaum och Wyrwa presenterade 2011; att antal förvärv sjönk på grund av finanskrisen och att även betalda övervärden minskade, vilket i sin tur ledde till en lägre andel redovisad goodwill.

Uppsatsens andra fråga berörde huruvida ett företags storlek och belåningsgrad påverkar de redovisningsval som görs med avseende på andelen identifierade immateriella tillgångar.

Beträffande det förvärvande företags storlek fann studien ett positivt linjärt samband mellan totala tillgångar och andelen immateriella tillgångar skilda från goodwill. Den första hypotesen accepterades således. Relationen hade mycket god signifikans, vilket även gällde vid alla analyser för enskilda år och olika värden på avskrivningar, varför författarna känner sig relativt övertygade om att sambandet går att kvantifiera. Denna regressionsanalys ger ett R Square-värde på 2,9 %. Storleken på värdet är svårt att spekulera i, det är dock orimligt att förvänta sig en hög förklaringsgrad då så många faktorer påverkar andelen immateriella tillgångar skilda från goodwill vid företagsförvärv. Storlek utgjorde som bekant proxyvariabel för påverkan från tredje part. Att hypotesen accepterades innebär naturligtvis inte att hela sambandet kan tillskrivas relationen till tredje part. Tänkbara alternativa förklaringar till att ett högre värde på totala tillgångar leder till en större andel identifierade immateriella tillgångar är att storlek korrelerar med bransch eller att större företag upprättar

---

noggrannare bokslut och därför i ökad utsträckning tar sig tid att separera olika immateriella tillgångar från goodwill.

Även den andra hypotesen accepterades. Det gick alltså att hävda ett linjärt negativt samband mellan soliditet och andelen identifierade immateriella tillgångar. R Square- värdet i regressionsanalysen var 0,1 % vilket får anses som lågt med den första analysens värde i åtanke. Ett företags soliditet förklarar alltså redovisad andel immateriella tillgångar sämre än företagets storlek.

Regressionsanalyserna för de enskilda åren gav inga tydliga indikationer på att relationen mellan de oberoende variablerna och den beroende utvecklats i någon särskild riktning under perioden. Däremot noterades ett annat fenomen. Åren 2009-2010 i följden av finanskrisen noterar författarna ett starkare samband mellan andelen identifierade immateriella tillgångar och soliditet, vilket kan bero på att företag var mer noggrant granskade av kreditgivare och andra externa intressenter. Även analysen med totala tillgångar som oberoende variabel noterade sina starkaste samband under 2009-2010, dock inte lika tydligt. De här observationerna visar eventuellt yttre faktorerers betydelse och överensstämmer med Rehnbergs (2012) tes att de i stor grad påverkar redovisningsvalen.

I enlighet med vad Rehnberg (2012) konstaterar, och den här studien antagit, krävs det väldigt många variabler för att förklara komplexa beslut såsom redovisningsval och de faktorer som styr dem. På en öppen marknad finns det extern påverkan som är svår att kalkylera. Därav förklarar de oberoende variablerna i den här studien ganska lite av variationen i den beroende variabeln trots att de enligt tidigare forskning är viktiga egenskaper som styr andelen identifierade immateriella tillgångar.

5.1 Studiens bidrag och förslag till fortsatta studier

Den här uppsatsen kvantifierar Rehnbergs (2012) forskning på ett större antal observationer och bekräftar dess resultat avseende identifiering av immateriella tillgångar och några huvudegenskaper hos företag som påverkar andelen.

Bidraget blir således att bekräfta den tidigare forskning som utgjort underlag för den här studien.

Om den här uppsatsen hade haft en längre tidsfrist och tillräcklig information funnits tillgänglig i databaserna hade en multipel regressionsanalys med fler variabler möjligtvis ha kunnat förklara en större del av variationen i den beroende variabeln. En studie som undersöker om lands- och branschtillhörighet påverkar redovisningsval och hur ägarstruktur samt kompensation till personer ansvariga för redovisningen påverkar hade adderat information till befintliga resultat. Framförallt hur ersättning baserad på kortsiktiga resultat till personer ansvariga för redovisningen påverkar andelen immateriella tillgångar som identifieras är en intressant variabel att undersöka enligt tidigare forskning (Boennen & Glaum, 2014). Dessutom hade det varit intressant att undersöka om andelen identifierade immateriella tillgångar påverkas av vilken revisionsfirma

---

man har kontrakterat.

Ytterligare förslag till fortsatta studier i ämnet skulle kunna vara att blanda kvalitativa och kvantitativa undersökningar för att gå på djupet i företags redovisningsval gällande identifiering av immateriella tillgångar. En sådan undersökning skulle kunna genomföras på färre företag med ett större fokus på deras specifika val och motiv till dem.

---

6. Referenser

Boennen, S. & Glaum, M. (2014) *Goodwill Accounting: A Review of the Literature* SSRN Journal

EFTA (2014) *Official Journal of the European Union*
<http://www.efta.int/sites/default/files/documents/legal-texts/eea-enlargement/2014/Agreement%2BAnnexes-en.pdf> (hämtad 2015-01-02)

ESMA (2014) *Review on the application of accounting requirements for business combinations in IFRS financial statements*
http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-643_esma_report_on_the_ifrs_3.pdf (hämtad 2014-11-18)

Glaum, M. & S. Wyrwa (2011) *Making Acquisitions Transparent: Goodwill Accounting in Times of Crisis*, Fachverlag Moderne Wirtschaft.

IASB (2008) *IAS 38 Immateriella tillgångar*
<http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2014/ias38.pdf> (hämtad 2014-11-18)

IASB (2010) *IFRS Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter*
http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2014/conceptual_framework_unaccompanied.pdf (hämtad 2014-11-10)

IASB (2008) *IFRS 3* <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2014/ifrs3.pdf> [Hämtad 2014-11-10].

Marton, J., Lumsden, M., Pettersson, A.-K., och Lundqvist, P. (2013) *IFRS - i teori och praktik*. Sanoma utbildning.

Ott, C. & T. W. Guenther. (2010) *Determinants of Purchase Price Allocation Decisions*, Forskningsartikel, Technical University Dresden.

Rehnberg, P. (2012) *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering - principbaserade redovisningsregler och relevans*. Doktorsavhandling. Företagsekonomiska institutet: Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Bilagor

Tabeller och figurer

Alla tabeller och figurer som förekommer i uppsatsen har utformats av författarna.

Tabeller

Tabell 1: Identifierade immateriella tillgångar, grupperad efter andel

Tabell 2: Genomsnittlig andel identifierade immateriella tillgångar per år 2006-2013

Tabell 3: Enkel regressionsanalys med totala tillgångar som oberoende variabel

Tabell 4: Enkel regressionsanalys med soliditet som oberoende variabel

Tabell 5: Enkla regressionsanalyser mellan 2006-2013

Figurer

Figur 1: Graf över andel identifierade immateriella tillgångar i relation till goodwill

Figur 2: Resultat av Kruskal Wallis-test

Formler

Enkel regression

$$Y = a + \beta_1 X + \varepsilon$$

a = regressionens intercept

β = regressionens koefficient (beta)

ε = fel

Länder vars noterade företag ingår i undersökningen

Belgien
Bulgarien
Cypern
Danmark
Estland
Finland
Frankrike
Grekland
Irland
Island
Italien
Kroatien
Lettland

Litauen
 Luxemburg
 Malta
 Nederländerna
 Norge
 Polen
 Portugal
 Rumänien
 Slovakien
 Slovenien
 Spanien
 Storbritannien
 Sverige
 Tjeckien
 Tyskland
 Ungern
 Österrike

Tester för olika nivåer på återförda avskrivningar

Variabel	β	σ	R Square	t	sig.
(Constant)avs 26,5%	21,803	1,945		11,21	0,000
TotAssLn	2,311	0,14	0,032	16,477	0,000
(Constant)avs 26,5%	55,465	0,823		67,387	0,000
Common Eq/TotAss	-0,052	0,018	0,001	-2,863	0,004
(Constant)avs 31,5%	21,884	1,948		11,236	0,000
TotAssLn	2,41	0,14	0,034	17,16	0,000
(Constant)avs 31,5%	57,038	0,825		69,112	0,000
Common Eq/TotAss	-0,055	0,018	0,001	3,039	0,002
(Constant)avs 16,5%	21,843	1,935		11,289	0,000
TotAssLn	2,022	0,139	0,025	14,494	0,000
(Constant)avs 16,5%	51,2	0,816		62,75	0,000
Common Eq/TotAss	-0,043	0,018	0,001	-2,393	0,017
(Constant)avs 11,5%	22,047	1,929		11,428	0,000
TotAssLn	1,784	0,139	0,02	12,824	0,000

(Constant)avs 11,5%	47,868	0,811		58,99	0,000
Common Eq/TotAss	-0,036	0,018	0,000491	-2,015	0,044